

Zinātnes reportieru darbības principi

Zinātnes reportieru komandu apraksts

Zinātnes reportieri ir jauktas skolēnu un skolotāju komandas, kas atbild par komunikāciju un projekta rezultātu tālāku izplatīšanu. Viņi veic pilsētas izaicinājuma satura augšupielādi platformā, sazinās ar vietējiem un sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kā arī popularizē “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” aktivitātes sociālajos tīklos.

Zinātnes reportieri informēs skolas kopienu, iedzīvotājus, sadarbības partnerus un plašāku sabiedrību par zinātnes komandu darba gaitu un pētniecisko darbību rezultātiem.

Zinātnes reportieri sazināsies ar sabiedrību un ieinteresētajām personām ar publikāciju un video palīdzību, skolas atklātā izaicinājuma pasākuma laikā. Rezultāti tiks augšupielādēti arī *pilsētas izaicinājumu platformā*.

Pilsētas izaicinājumu īstenošana ir strukturēta četros posmos, kas detalizēti aprakstīti *pilsētas izaicinājumu plānā*. Zinātnes reportieru aktivitātes galvenokārt notiks:

Izpētes fāze (2020. gada 15.oktobris– 2021. gada 31. janvāris,). Šajā posmā tiks uzsākts darbs pie zinātnes reportieru komandu organizēšanas. Zinātnes reportieri palīdzēs organizēt pirmo “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” atklāto izaicinājuma pasākumu un uzsāks komunikāciju par zinātnes komandu paveikto darbu.

Realizācijas un iedzīvināšanas fāze (2021. gada 1. februāris - 2021. gada 30. maijs) Šajā laikā norisināsies lielākā daļa zinātnes reportieru aktivitātes. Tiks realizēti pasākumi, kas veicinās sadarbības partneru un ieinteresēto personu tīkla paplašināšanu, kā arī par pilsētas izaicinājumu projektu tiks informētas vietējās pašvaldības un sabiedrība kopumā. Zinātnes reportieru komandas arī aktīvi rīkos otro “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” atklāto izaicinājuma pasākumu.

Zinātnes reportieru komandas palīdzēs precizēt interesējošo tēmu un konkrēto izaicinājumu/ problēmu savas skolas projektam.

Zinātnes reportieri palīdzēs sagatavot materiālus publikācijām pilsētas izaicinājuma platformā, sociālajos tīklos un blogos.

Zinātnes reportieru darbības organizējot jāņem vērā COVID-19 pandēmijas situāciju un ar to saistītie piesardzības pasākumi. It īpaši jāpievērš uzmanība grupas sanāksmēm, kā arī saziņai ar vietējo sabiedrību, ekspertiem un citām ieinteresētajām

personām. COVID-19 pandēmija var ietekmēt reportieru darba organizāciju un laiku, kā arī gala rezultātu.

Izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar COVID-19 pandēmiju un tās ietekmi uz partnervalsts skolu sistēmu, var nākties ieviest korekcijas termiņos. Šādos gadījumos skolu komandām savlaicīgi jāinformē skolu tīkla koordinators par nepieciešamajām izmaiņām.

Zinātnes reportieru darbības modelis

Katra skola, piedaloties projektā, izveido savu zinātnes reportieru komandu. Komandas sastāvu veido skolotāji, skolēni, atbalstītāji, kuri strādās kopā vienu vai abus projekta “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” gadus. Zinātnes reportieriem ir divas būtiskas lomas - dokumentēt projekta gaitu un rezultātus citiem dalībniekiem, kā arī sazināties ar plašāku auditoriju.

Zinātnes reportieru savstarpējā mijiedarbība ar zinātnes komandu

- Zinātnes reportieri ir daļa no skolas *zinātnes komandas*. Ņemot vērā pašu iespējas un uzdevumu skaitu, komandas dalībnieki var uzņemties zinātnieku vai reportieru lomu vai vienlaikus būt atbildīgi par vairākiem darba uzdevumiem.
- Paredzams, ka *izzinātāju* un *reportieru* darbs būs savstarpēji saistīts, jo *pētnieki* un *izzinātāji* vāc, analizē un interpretē datus, savukārt *reportieri* skaidro, vizualizē rezultātus, informē par tiem sabiedrību un vietējos plašsaziņas līdzekļus, kā arī gatavo noslēguma ziņojumu. Tiek rekomendēta reportieru iesaiste un dalība zinātnes komandas kopīgajās sanāksmēs.
- Zinātnes reportieriem savstarpēji ieteicams tikties vismaz reizi divās nedēļās, vai arī cik bieži nepieciešams.

Zinātnes reportieru komandas veidošana

- Ieteicamais zinātnes reportieru skaits komandā ir aptuveni 5 skolēni (atkarīgs no kopējā zinātnes komandas lieluma).
- Zinātnes reportieri var uzņemties vienu vai vairākas lomas. Skolēns var būt, piemēram:
 - *Recenzents* – atbildīgs par informācijas meklēšanu un atlasīšanu, tās ticamības novērtēšanu.
 - *Komunikators* – atbildīgs par interviju veikšanu, saziņu ar medijiem, dalīšanos ar informāciju komandas iekšienē un ārpus tās.
 - *Operators* – atbildīgs par tehnisko aprīkojumu, uzņem fotoattēlus, veic video ierakstīšanu, rediģēšanu, montāžu.
 - *Redaktors/tulkotājs* – atbildīgs par ziņojuma noformēšanu, rediģēšanu, veic tulkošanu no svešvalodām (ja attiecināms), pārskata pareizrakstību pirms publicēšanas. Pēc nepieciešamības pieaicina palīgos valodu skolotājus.

- *Radošais* - atbildīgs par vizuālo noformējumu, radošiem risinājumiem, saistošu rakstu izveidi u.c.
- Lai zinātnes reportieru komanda varētu funkcionāli darboties, ir nepieciešams *zinātnes reportieru padomdevējs*. Zinātnes reportieru padomdevējs ir skolotājs, kurš atbalsta komunikācijas grupas darbu, piem., valodu skolotājs, IT skolotājs, utt.. Šim skolotājam var nebūt zinātniska kvalifikācija. Padomdevējs arī koordinē reportieru sadarbību ar citiem iesaistītajiem skolotājiem, piemēram, *komandas zinātnisko padomdevēju* un *zinātnes komandas vadītāju* (šī lomas aprakstītas dokumentā “Zinātnes komandu prasības un darbības modeļi”).
- Ja vienā un tajā pašā pilsētā vienlaikus darbojas vairāk nekā viena zinātnes komanda, tad ieteicams apvienot zinātnes reportieru komandu pieliktās pūles, lai uzlabotu saziņu ar vietējo sabiedrību. Skolu tīkla koordinators piedāvās ieteikumus, kā labāk komunicēt un sadarboties ar vietējo sabiedrību.

Skolu tīkla koordinatora un atbalsta komandas loma

- Katrai zinātnes reportieru komandai būs nacionālā koordinatora nozīmēts *konsultants*, kas palīdzēs komandai risināt organizatoriskus jautājumus, kā arī izveidot sadarbību ar profesionāliem žurnālistiem un ekspertiem izvēlētajā pētāmajā tēmā.
- Konsultants vienlaikus var strādāt ar vairākām komandām vienlaikus.
- Zinātnes reportieriem vajadzētu sazināties arī ar žurnālistiem. Iesaistītie sadarbības partneri kopā ar konsultantu palīdzēs izveidot konsultatīvas sanāksmes (klātienē vai virtuālas) ar profesionāliem žurnālistiem, aicinot viņus reģistrēties pilsētas izaicinājumu platformā un veicināt sadarbību ar zinātnes reportieriem.
- Lai atbalstītu skolu sadarbību ar profesionāliem žurnālistiem, partneri un skolu konsultanti var vērsties pie sekojošām žurnālistikas organizācijām kā [Solution Journalism Network](#) un [Jaunie vides reportieri](#) (koordinē Vides izglītības fonds).
- Skolu komandas veic šīs informācijas sagatavošanu (ziņojumi, videoklipi, fotogrāfijas u.c.) un konsultanta pienākums ir atlasīt šo informāciju un tālāk nosūtīt *An Taisce* organizācijai (PULCHRAIreland@eeu.antaisce.org), lai varētu sasniegt plašāku projekta “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” auditoriju, lai izlemtu vai dalīties ar konkrēto rakstu projekta mājaslapā vai sociālajos tīklos.

TEREZA organizācija (Čehija) atbalstīs zinātnes reportieru sadarbību ar profesionāliem žurnālistiem un plašsaziņas līdzekļu ekspertiem un pēc pieprasījuma sniegs ieteikumus skolām un atbalstu papildu aktivitāšu, piemēram, semināru un tiešsaistes semināru, organizēšanā. Lai sasniegtu noteiktus projekta mērķus, TEREZA nodrošina zinātnes reportierus ar mācību materiāliem, kā arī uzrauga zinātnes reportieru darbību un sagaidāmos rezultātus. TEREZA sazinās ar nacionālajiem partneriem un sadarbībā ar *An Taisce* var palīdzēt sazināties arī ar zinātnes reportieriem no ārvalstu skolām.

Zinātnes reportieru darbības rezultāti

Zinātnes reportieriem ir nozīmīga loma projektā iegūto rezultātu izplatīšanā un publicēšanā, izmantojot dažādus saziņas līdzekļus un kanālus.

Zinātnes reportieriem ir divas būtiskas lomas:

- a) skolas projektu norises un rezultātu dokumentēšana;
- b) saziņa ar plašāku sabiedrību.

Zinātnes reportieri veiks informācijas ievākšanu projekta ietvaros un dalīsies ar gūto pieredzi. Viņi aktīvi darbosies un komunicēs sociālajos tīklos, kā arī nākotnē veidos publicitātes rakstus žurnālos.

Skolām būtu jāuzrunā vietējā sabiedrība un jāaicina piedalīties informatīvos klātienē vai tiešsaistes pasākumos, kuros zinātnes reportieri informētu par zinātnes komandas aktivitātēm un iegūtajiem rezultātiem. Zinātnes reportieri var veikt aptaujas arī savā pilsētā, lai apkopotu iedzīvotāju viedokļus par jautājumiem, kas skar pilsētas vidi un tās perspektīvas.

Skolas konsultants, sadarbojoties ar projekta nacionālo koordinātoru, nodrošinās, ka katra zinātnes reportieru komanda regulāri informē sabiedrību par aktivitātēm skolā.

Projekta nacionālais koordinātors nosūtīs *An Taisce* zinātnes reportieru izveidotos rakstus, lai informāciju publicētu projekta mājaslapā un sociālajos tīklos. Rakstam jābūt tulkotam angļu valodā vai ar atbilstošiem skaidrojumiem angļu valodā.

Izaicinājuma pasākumi

Plānoti 2 atklātie izaicinājuma pasākumi katrā mācību gadā. Zinātnes komanda var nolemt rīkot vēl papildus pasākumus ar mērķi diskutēt par pētāmo tēmu, metodiku, uzdevumiem mērķu sasniegšanai. Sadarbības partneri un citas ieinteresētās personas var tikt uzaicinātas piedalīties pasākumā, lai runātu par pilsētas izaicinājumiem un skolas projektiem. Dalība atklātajā pasākumā palīdzēs ieinteresētajām pusēm labāk izprast skolas projektos iesaistīto zinātni un tehnoloģijas, kādi varētu būt iespējamie šķēršļi, kas sagaida izstrādājot projektu un kas būtu darāms, lai tos pārvarētu.

Zinātnes reportieri:

- Palīdz noteikt atbilstošu auditoriju, kā arī uzsākt veiksmīgu saziņu ar vietējiem plašsaziņas līdzekļiem tiešsaistē vai, izmantojot sociālos medijus, e-pasta saziņu utt.
- Piedalās atklāto pasākumu organizēšanā.
- Veido informatīvo materiālu par pasākumu - sociālo mediju ziņas, rakstus, brošūras.
- Novēro un apkopo informāciju un veic pasākuma ierakstīšanu tā norises laikā.
- Pēc pasākuma apkopo informāciju un iegūtos rezultātus nodod tālāk zinātnes komandai.

- Skolotāju pavadībā pilsētas izaicinājumu platformā augšupielādē materiālus no atklātajiem pasākumiem (ziņojumi, jaunumi, attēli), kā arī materiālus, kas saistīti ar projekta īstenošanu, piemēram, sadarbības partneru vizīte vai lekcija skolā.

Sociālie tīkli

Sociālie tīkli spēlē būtisku lomu projekta “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” atpazīstamībā un mērķauditorijas sasniegšanā. Darbojoties sociālajos tīklos, zinātnes reportieri:

- Regulāri ievieto informāciju savas skolas sociālajos tīklos.
- Regulāri dalās ar informāciju par projekta gaitu, atklājumiem, sadarbību ar partneriem un ieinteresētajām personām, pasākumiem skolā.
- Lai piesaistītu auditoriju, rada saistošu, zinātniski precīzu, vizuāli daudzveidīgu saturu publikācijāmpublicējot ziņas, izmanto mirkļbirkas **#PULCHRA**, **#ScienceInTheCity**, **#UrbanEcosystems**, **#ZinātnePilsētā**, **#PilsētasEkosistēmas**.
- Ieteicamās sociālo tīklu platformas : *Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, YouTube*.
- Ar projekta nacionālā koordinatora starpniecību nosūta atlasītus rakstus *An Taisce* organizācijai, lai tos tālāk publicētu projekta sociālajos tīklos. Rakstam jābūt tulkotam angļu valodā vai ar atbilstošiem skaidrojumiem angļu valodā.

Preses relīzes un publikācijas

Zinātnes reportieri regulāri komunicē ar žurnālistiem vietējā vai valsts mērogā. Viņi var veidot preses relīzes, mediju ziņas, fotoreportāžas, dalās ar informāciju par plānotajiem pasākumiem, nosūta ielūgumus plašsaziņas līdzekļiem un veic mediju monitoringu. Galvenās reportieru mediju iesaistes aktivitātes fokusējas ap atklātajiem pasākumiem un resursu, metodoloģiju un darba rezultātu publicēšanu. Visu šo darbību mērķis ir informēt plašāku sabiedrību ar plašsaziņas līdzekļu palīdzību par iegūtajiem rezultātiem, lai iegūtu pastāvīgu pozitīvu mediju atspoguļojumu.

Lai zinātnes reportieri sasniegtu šos mērķus:

- Reportieri izmanto sagatavotos izglītojošos materiālus: “Zinātnes reportieru rokasgrāmata” un “Aktivitātes reportieru prasmju apguvei un padziļināšanai”.
- Izveido saturu, kas interesē plašāku auditoriju vietējā vai valstiskā mērogā.
- Izveido saistošu stāstu par katru izaicinājuma projektu, piemēram, reportāža, raksts, fotoreportāža, videoreportāža.

Aktivitātes pēc izvēles:

- Regulāri rakstīt un publicēt rezultātus, lai nākotnē, sadarbojoties ar zinātniekiem un ekspertiem tos varētu publicēt žurnālos.
- Ja zinātnes komanda izlēmusi piedalīties ar savu projektu GLOBE virtuālajā simpozijā, reportieri var palīdzēt zinātnes komandai ar prezentācijas izveidi.

Emuāri, ieraksti, ziņojumi

- Zinātnes reportieri palīdzēs veidot saistošus emuārus angļu valodā publicēšanai projekta tīmekļa vietnē.
- Ieteicams katrai komandai izveidot vismaz vienu emuāru gadā, lai informētu mērķauditoriju.
- Zinātnes reportieriem jānosūta visi ziņojumi un emuāri skolas konsultantam vai projekta nacionālajam koordinatoram, kuri tālāk tās atlasīs un nosūtīs *An Taisce* organizācijai publicēšanai.

Projekta elektroniskie izdevumi

Projekta atbildīgie partneri gatavos projekta e-avīzi (2 reizes gadā) un elektronisko ziņu lapu, kas tiks publicētas *pilsētas izaicinājumu platformā*, un tajās būs atrodama informācija par zinātnes komandas aktivitātēm. Zinātnes reportieri regulāri veidos saturu, kas:

- Atspoguļo “Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā” projektu, komandas darbu, skolas projektus, saziņu ar profesionāļiem un vietējo sabiedrību.
- Iedvesmo pārējās zinātnes komandas.
- Ietver informāciju par projekta tēmām, atvērto pasākumu norisi, intervijas ar komandas biedriem, ziņojumus par pasākumiem skolā.

Noslēguma ziņojums

Reportieru noslēguma ziņojums būs galvenais rīks, ar kura palīdzību, tiks parādīti zinātnes komandas pētījumu rezultāti, publicējot tos sociālajos tīklos.

Zinātnes reportieri regulāri ievāks informāciju par pētījumu gaitu, nozīmīgu personu izteikumus un, kad būs iegūti pietiekami daudz materiālu, sāks veidot ziņojumu – stāstu, reportāžu, rakstu, fotoreportāžu vai videoreportāžu. Ziņojumā tiks iekļauta informācija par to, ko zinātnes komanda un zinātnes reportieri būs apguvuši, darbojoties projektā.

Projekta brošūras

Zinātnes reportieriem ieteicams piedalīties komunikācijas materiālu satura veidošanā, piemēram, veidot projekta brošūras, kurās tiks attēloti projekta rezultāti.

Projekta brošūrās stāsta veidā jāatspoguļo informācija par zinātnes komandas aktivitāšu galvenajiem iegūtajiem rezultātiem.

Pieejamie materiāli zinātnes reportieru aktivitātēm

Ir izveidoti divi izglītojoši materiāli, kas var palīdzēt reportieru darbā:

- **Zinātnes reportieru rokasgrāmata**
- **Aktivitātes reportieru prasmju apguvei un padziļināšanai**